

สรุปและแนวข้อสอบ

ความสามารถทางด้าน นิติศาสตร์

มีเฉลย
ละเอียด
ทุกข้อ

สรุปเนื้อหาความสามารถทางด้าน
นิติศาสตร์ในด้านต่างๆ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง
- ส่วนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย
- ส่วนที่ 3 ความถนัดทางนิติศาสตร์

คัดแนวข้อสอบเพื่อสอบตรง
และสอบสนามสอบต่างๆ
ในคณะที่เกี่ยวข้องกับทางด้านนิติศาสตร์

อ.ภาณุภัทร วงศ์วรปัญญา
อนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

ทำความเข้าใจจัก วิชานิติศาสตร์	3
ทำความเข้าใจจัก คณะนิติศาสตร์	3
ทำความเข้าใจจัก ระดับการศึกษาและคุณวุฒินิติศาสตร์	4
ทำความเข้าใจจัก การศึกษาวิชานิติศาสตร์ ระดับปริญญาตรี	4
ตัวอย่างคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	6
หน่วยงานที่รับรองหลักสูตรและคุณวุฒินิติศาสตร์	9
สายงานและอาชีพที่เกี่ยวข้อง	10
● สายงานด้านกฎหมาย	10
● สายงานด้านการศึกษา	10
● สายงานราชการและสายงานอื่นๆ	10
การเข้าศึกษาต่อคณะนิติศาสตร์	10
● การเข้าศึกษาต่อคณะนิติศาสตร์ในระบบ TCAS	10
Part 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง	13
Chapter 1 ความรู้ทั่วไปด้านสังคม	15
ความรู้ทั่วไปด้านสังคม	17
● ลักษณะของสังคม	17
● องค์ประกอบของสังคม	17
● หน้าที่ของสังคม	17
● โครงสร้างทางสังคม	17
● การจัดระเบียบสังคม	19
● การขัดเกลาทางสังคม	19
สังคมไทย	20
● ลักษณะทั่วไปของสังคมไทย	20
● ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย	20
● รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย	20
● วัฒนธรรมไทย	21
● ปัญหาของสังคมไทย	23
Chapter 2 ความรู้ทั่วไปด้านการเมือง การปกครอง	25
รัฐ	27
● องค์ประกอบของรัฐ	27
● รูปแบบของรัฐ	27
● ลักษณะการปกครองของรัฐ	27
● รูปแบบประมุขของรัฐ	27

Contents

การจัดระเบียบการปกครอง	28
• รูปแบบการปกครอง	28
Chapter 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง การปกครองไทย	31
การปกครองไทยตามยุคสมัย	33
• อาณาจักรสุโขทัย (พ.ศ. 1781-1981)	33
• อาณาจักรอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310)	35
• อาณาจักรธนบุรี (พ.ศ. 2310-2325)	50
• สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน)	52
การปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของไทยในปัจจุบัน	56
• การปกครองส่วนกลาง	56
• การปกครองส่วนท้องถิ่น	57
การเมืองไทย	58
• การเมืองไทยหลังปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475	58
• วิฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2548-2549	66
• วิฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2551-2552	67
• วิฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2553	69
• วิฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556-2557	69
• รายชื่อนายกรัฐมนตรีไทย	70
• รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	76
• การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเทศไทย	80
• การรัฐประหารในประเทศไทย	85
Chapter 4 ปรัชญาการเมือง การปกครอง.....	89
ปรัชญาการเมือง	91
• ลักษณะของปรัชญาการเมือง	91
• ประเภทของปรัชญาการเมือง	91
แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง ชุดที่ 1	95
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง ชุดที่ 1	103
แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง ชุดที่ 2	109
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง ชุดที่ 2	117
Part 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย	121
Chapter 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย	123
ความหมายของกฎหมาย	125
• ที่มาของกฎหมาย	125

สารบัญ

● ลักษณะทั่วไปของกฎหมาย	125
● ระบบกฎหมาย	125
● ประเภทของกฎหมาย	126
● ลำดับศักดิ์ของกฎหมาย	126
Chapter 2 ระบบศาลและกระบวนการยุติธรรม	129
ระบบศาล	131
● ระบบศาลเดี่ยว	131
● ระบบศาลคู่	131
● ระบบศาลไทย	131
ผู้พิพากษาและตุลาการ	132
● ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	132
● ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม	132
● ตุลาการศาลปกครอง	133
● ตุลาการศาลทหาร	133
● องค์การในกระบวนการยุติธรรม	133
Chapter 3 ความเป็นมาและพัฒนาการของกฎหมายและศาลไทย	135
ความเป็นมาและพัฒนาการของกฎหมายไทย	137
● กฎหมายไทยก่อนสมัยสุโขทัย	137
● กฎหมายไทยสมัยสุโขทัย	137
● กฎหมายไทยสมัยอยุธยา	137
● กฎหมายไทยสมัยธนบุรี	137
● กฎหมายไทยสมัยรัตนโกสินทร์	137
ความเป็นมาและพัฒนาการของศาลไทย	138
● ศาลไทยสมัยสุโขทัย	138
● ศาลไทยในสมัยอยุธยา	138
● ศาลไทยในสมัยธนบุรี	139
● ศาลไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	139
Chapter 4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	141
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	143
● สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	143
Chapter 5 กฎหมายในชีวิตประจำวัน	155
กฎหมายแพ่ง	157
● ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง	157

Contents

● ลักษณะทั่วไปของกฎหมายแพ่ง	157
● สารบัญชีกฎหมายแพ่ง	157
กฎหมายอาญา	164
● ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายอาญา	164
● ลักษณะทั่วไปของกฎหมายอาญา	164
● สารบัญชีกฎหมายอาญา	164
กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและคุ้มครองเด็ก	167
● สิทธิเด็กขั้นพื้นฐาน 4 ประการ	167
● พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	167
กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	168
● สิทธิของผู้บริโภค	168
● หน้าที่ของผู้บริโภค	168
● การคุ้มครองผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	169
กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด	171
● สรุปสาระสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติด	171
กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน	172
● เวลาทำงานและเวลาพัก ตามกฎหมายแรงงาน	172
● ค่าตอบแทนในการทำงาน ตามกฎหมายแรงงาน	173
● ค่าชดเชย ตามกฎหมายแรงงาน	174
● การใช้แรงงานสตรี ตามกฎหมายแรงงาน	174
● การใช้แรงงานเด็ก ตามกฎหมายแรงงาน	174
กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	175
● ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	175
กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร	177
● ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร	177
● โครงสร้างกฎหมายภาษีอากร	177
● ประเภทของภาษีอากร	178
Chapter 6 นิติปรัชญา	181
ความหมายของนิติปรัชญา	183
● สำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law)	183
● สำนักกฎหมายบ้านเมือง หรือทฤษฎีปฏิฐานนิยมทางกฎหมาย (Legal Positivism)	184
● สำนักกฎหมายประวัติศาสตร์ (Historical School of Law)	185

สารบัญ

แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 1.....	187
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 1	195
แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 2.....	201
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 2	209
แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 3.....	215
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 3	223
แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 4.....	227
เฉลยแนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ชุดที่ 4	235
Part 3 ความถนัดทางนิติศาสตร์	241
Chapter 1 การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ.....	243
การใช้เหตุผลเชิงตรรกะคืออะไร	245
แนวข้อสอบการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ชุดที่ 1	247
เฉลยแนวข้อสอบการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ชุดที่ 1	263
แนวข้อสอบการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ชุดที่ 2	271
เฉลยแนวข้อสอบการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ชุดที่ 2	287
Chapter 2 ความเข้าใจในการอ่าน.....	299
ความเข้าใจในการอ่านคืออะไร	301
แนวข้อสอบความเข้าใจในการอ่าน ชุดที่ 1.....	303
เฉลยแนวข้อสอบความเข้าใจในการอ่าน ชุดที่ 1	314
แนวข้อสอบความเข้าใจในการอ่าน ชุดที่ 2.....	319
เฉลยแนวข้อสอบความเข้าใจในการอ่าน ชุดที่ 2	330
Chapter 3 การใช้เหตุผลทางกฎหมาย	333
การใช้เหตุผลทางกฎหมายคืออะไร	335
แนวข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย ชุดที่ 1	339
เฉลยแนวข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย ชุดที่ 1	363
แนวข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย ชุดที่ 2	371
เฉลยแนวข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย ชุดที่ 2	393

Part 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม
การเมือง การปกครอง

รัฐ

รัฐ คือ ชุมชนทางการเมืองที่มีประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันในดินแดนที่มีกำหนดอาณาเขตแน่นอน มีรัฐบาล มีอำนาจอธิปไตยในการปกครองดินแดน

องค์ประกอบของรัฐ

1. **ดินแดน** รัฐต้องมีอาณาเขตพื้นดิน พื้นน้ำ และพื้นอากาศ
2. **ประชากร** รัฐทุกรัฐจะต้องมีประชาชนอาศัยอยู่อย่างถาวร
3. **อำนาจอธิปไตย** เป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ
4. **รัฐบาล** มีอำนาจในการปกครองอิสระไม่ขึ้นกับรัฐบาลของรัฐอื่น

รูปแบบของรัฐ

1. **รัฐเดี่ยว** คือ รัฐที่มีรัฐบาลกลาง ทำหน้าที่บริหารเพียงรัฐบาลเดียว เช่น ไทย ลาว ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน นิวซีแลนด์ อียิปต์ เป็นต้น
2. **รัฐรวม** คือ รัฐที่มีรัฐบาล 2 ระดับ ได้แก่ รัฐบาลกลาง ทำหน้าที่บริหารประเทศ และรัฐบาลมลรัฐ หรือรัฐบาลท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหารภายในเขตท้องที่ของตน เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา บราซิล อาร์เจนตินา เยอรมนี เบลเยียม ออสเตรเลีย สวิตเซอร์แลนด์ รัสเซีย ออสเตรเลีย เมียนมา มาเลเซีย อินเดีย อิรัก เป็นต้น

ลักษณะการปกครองของรัฐ

1. **ราชอาณาจักร** หมายถึง รัฐที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่น ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ราชอาณาจักรสเปน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ราชอาณาจักรตองกา เป็นต้น
2. **ราชรัฐ** หมายถึง รัฐที่มีประมุขเป็นเจ้าซึ่งมีอสิริยศต่ำกว่าพระมหากษัตริย์ เช่น ราชรัฐอันดอร์รา ราชรัฐลิกเตนสไตน์ ราชรัฐโมนาโก ราชรัฐลักเซมเบิร์ก เป็นต้น
3. **รัฐสุลต่าน** หมายถึง รัฐที่มีสุลต่านเป็นประมุข ปัจจุบันมีรัฐเดียว คือ รัฐสุลต่านโอมาน
4. **สาธารณรัฐ** หมายถึง รัฐที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐโปรตุเกส สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน เป็นต้น
5. **สหรัฐ สหภาพ สหพันธ์สาธารณรัฐ หรือสมาพันธรัฐ** หมายถึง รัฐที่ปกครองแบบรัฐรวม เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพเมียนมา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สมาพันธรัฐสวิส เป็นต้น

รูปแบบประมุขของรัฐ

1. **พระมหากษัตริย์** มี 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 1.1 พระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ และเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร
 - 1.2 พระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ แต่ไม่ได้เป็นประมุขของฝ่ายบริหาร
2. **ประธานาธิบดี** มี 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 2.1 ประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ และเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร
 - 2.2 ประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ แต่ไม่ได้เป็นประมุขของฝ่ายบริหาร

การปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของไทยในปัจจุบัน

การปกครองส่วนกลาง

การปกครองส่วนกลางหรือราชการส่วนกลาง มีลักษณะรวมอำนาจ แบ่งออกได้ดังนี้

1. ราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย
 - 1.1 สำนักงานนายกรัฐมนตรี
 - 1.2 กระทรวง ทบวง กรม
 - 1.3 หน่วยงานอื่นที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรม
2. ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ได้แก่
 - 2.1 หน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชานายกรัฐมนตรี มีดังนี้
 - + สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 - + สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)
 - + สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
 - + สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.)
 - + สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)
 - + สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)
 - 2.2 องค์การตามรัฐธรรมนูญของไทย มีดังนี้
 - + ศาล ได้แก่
 - ★ ศาลรัฐธรรมนูญ
 - ★ ศาลยุติธรรม
 - ★ ศาลปกครอง
 - ★ ศาลทหาร
 - + องค์การอิสระ ได้แก่
 - ★ คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 - ★ ผู้ตรวจการแผ่นดิน
 - ★ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 - ★ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
 - ★ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - + หน่วยงานของรัฐสภา ได้แก่
 - ★ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 - ★ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 - ★ สถาบันพระปกเกล้า (ในกำกับของประธานรัฐสภา)

พัฒนาการระบบบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง

ช่วงเวลา	รูปแบบระบบบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง
ก่อน พ.ศ. 1998	สมัยพระเจ้าอยู่หัวทรง จัดตั้งส่วนราชการเป็น “กรม” มี “จตุสดมภ์” เป็นกรมย่อย
หลัง พ.ศ. 1998	สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ จัดระเบียบการปกครองโดยรวมอำนาจไว้ที่ ศูนย์กลาง
พ.ศ. 2437	• สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ให้จตุสดมภ์ขึ้นต่อพระมหากษัตริย์ • สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ตั้ง “กรมพระคลังสินค้า” ขึ้นตรงต่อกรมคลัง • สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตั้ง “เจ้าท่า” ขึ้นตรงต่อกรมคลัง • สมัยสมเด็จพระเพทราชา กรมกลาโหมและกรมมหาดไทยมีหน้าที่ทับซ้อนกัน • สมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ มีการลดอำนาจของสมุหพระกลาโหม
หลังปฏิรูป พ.ศ. 2437	สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง โดยยกเลิกระบบการปกครองแบบเดิม ซึ่งมีสมุหพระกลาโหม สมุหนายก และจตุสดมภ์ แล้วจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ 12 กระทรวง
หลังปฏิวัติ พ.ศ. 2475	สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) การปกครองส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง, ทบวง โดยมีรัฐมนตรีเป็นผู้บริหาร

การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนท้องถิ่น มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป มี 3 ประเภท ได้แก่
 - * เทศบาล
 - * องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 - * องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มี 2 แห่ง ได้แก่
 - * กรุงเทพมหานคร
 - * เมืองพัทยา

ปรัชญาการเมือง

ปรัชญาการเมือง (Political Philosophy) หมายถึง ศาสตร์เกี่ยวข้องกับความรู้ในการปกครองและแนวคิดทางการเมืองรูปแบบต่างๆ

ลักษณะของปรัชญาการเมือง

1. เป็นนามธรรม อาจอยู่ในรูปของอุดมการณ์ แนวคิด ทฤษฎี
2. มีความยืดหยุ่น ไม่มีปรัชญาการเมืองที่เป็นบรรทัดฐานสากล
3. ไม่มีสภาพบังคับ กล่าวคือนำหลักคิดมาใช้มากน้อยเพียงใดหรือไม่ใช้เลยก็ได้

ประเภทของปรัชญาการเมือง

1. **ปรัชญาการเมืองคลาสสิก** เป็นแนวคิดของโสกราตีส นักปราชญ์ผู้วางรากฐานของปรัชญาตะวันตก และมีอิทธิพลต่อแนวคิดของนักปราชญ์คนอื่นๆ เช่น เพลโต และอริสโตเติล
2. **ปรัชญาการเมืองสมัยกลาง** ได้รับอิทธิพลจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของศาสนาคริสต์ มีแนวคิดที่ว่ารัฐเป็นสิ่งไม่ดี ศาสนจักรคือสิ่งที่ดี รัฐจึงควรตกอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยศาสนจักร นักปราชญ์สำคัญในยุคนี้ เช่น เซนต์ออกัสติน และ นิโกโล มาเคียเวลลี เป็นต้น
3. **ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่** เป็นปฏิกิริยาทางการเมืองที่ได้รับอิทธิพลจากการที่ศาสนาคริสต์แยกออกเป็นนิกาย แนวคิดที่สำคัญในยุคนี้ คือ “**แนวคิดสัญญาประชาคม**” ซึ่งได้พัฒนาไปตามแนวคิดของนักปราชญ์ที่สำคัญและมีชื่อเสียง เช่น โทมัส ฮอบส์, จอห์น ล็อก และ ฌอง-ฌัก รูสโซ เป็นต้น
4. **ปรัชญาการเมืองในปัจจุบัน** ได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครองของมนุษยชาติ ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ จึงเกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนไปตามความสัมพันธ์ของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในสังคมนั้นๆ ไม่ได้ยึดติดกับแนวคิดของบุคคลหรือสำนักเหมือนในอดีต

ปรัชญาการเมืองคลาสสิก

ปรัชญาการเมืองของโสกราตีส

1. **หลักมนุษย์กับรัฐ** มีความเชื่อว่า การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ คือ ต้นกำเนิดของรัฐและรัฐมีความสำคัญเป็นสิ่งที่ดีและจำเป็นสำหรับมนุษย์
2. **หลักกฎหมายแห่งรัฐ** มีความเชื่อว่า กฎหมาย คือ เครื่องมือของรัฐที่สามารถส่งเสริมและปกป้องให้มนุษย์มีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และเชื่อว่าการออกกฎหมายจะต้องทำอย่างชาญฉลาดและด้วยความรอบรู้ เพื่อให้กฎหมายสามารถดำรงคุณธรรมของสังคมได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงเชื่อว่านักปราชญ์ควรเป็นผู้ออกกฎหมาย
3. **หลักราชาปราชญ์** มีความเชื่อว่า ผู้ปกครองที่ดี คือ นักปราชญ์ที่มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และส่งเสริมให้ประชาชนทำในสิ่งที่ดี

ปรัชญาการเมืองของเพลโต

หลักแนวคิดอุดมรัฐ เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากโสกราตีส มีหัวใจสำคัญคือความเชื่อว่าผู้ปกครองที่ดีจะต้องเป็นราชาปราชญ์ที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้น และรัฐที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ต้องมีผู้ปกครองที่ดี เพลโตเชื่อว่า “**อภิชนาธิปไตย**” คือระบบการเมืองที่ดีตามหลักแนวคิดอุดมรัฐ

ปรัชญาการเมืองของอริสโตเติล

หลักรัฐในอุดมคติ แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ประเภท 6 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. รัฐที่มีการปกครองที่ดี มี 3 รูปแบบ ได้แก่
 - 1.1 ระบอบกษัตริย์ หรือ ราชาธิปไตย คือ รัฐที่ยึดหลักคุณธรรมสูงสุด มีกษัตริย์ผู้ซึ่งมีคุณธรรม เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและใช้อำนาจได้อย่างเด็ดขาด
 - 1.2 ระบอบอภิชนาธิปไตย คือ รัฐที่ยึดหลักคุณธรรมและวัฒนธรรมของคนชั้นสูงเป็นหลัก เพราะมีความเชื่อว่าชนชั้นปกครองมีคุณธรรมและวัฒนธรรมสูง
 - 1.3 ระบอบโพลิตี คือ รูปแบบการปกครองที่ยึดกฎหมายเป็นหลัก มุ่งเน้นระเบียบวินัย ชนชั้นปกครองมาจากการเลือกโดยประชาชน
2. รัฐที่มีการปกครองที่เลว มี 3 รูปแบบ ได้แก่
 - 2.1 ระบอบทรราชย์ หรือ ทูชนาธิปไตย คือ การปกครองที่คนเพียงคนเดียวมีอำนาจสูงสุดและใช้อำนาจโดยปราศจากคุณธรรม ใช้อำนาจเพื่อการกดขี่ข่มเหง ไม่ยอมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
 - 2.2 ระบอบคนาธิปไตย คือ รูปแบบการปกครองที่ผู้ปกครองมาจากกลุ่มคนที่ร่ำรวยในสังคม คนที่ร่ำรวยที่สุดมีอำนาจสูงสุด การปกครองลักษณะนี้จึงมุ่งหวังทรัพย์เป็นที่ยึด
 - 2.3 ระบอบประชาธิปไตย (กฎหมาย) คือ รูปแบบการปกครองที่มุ่งเสรีภาพตามธรรมชาติ ยึดหลักว่ามนุษย์มีเสรีภาพเท่าเทียมกัน อริสโตเติลเห็นว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่เลวเพราะผู้ปกครองในระบอบประชาธิปไตยสมัยนั้นมุ่งทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

หลักคุณธรรมพิเศษ 4 ประการของนักปกครอง หมายถึง คุณธรรมสำคัญของนักการเมืองที่ควรยึดถือและปฏิบัติ ประกอบด้วย รู้จักประมาณตน, มีความกล้าหาญ, มีความยุติธรรม และมีมิตรภาพ

ปรัชญาการเมืองสมัยกลาง

ปรัชญาการเมืองของเซนต์ออกัสติน ได้ปรับความคิดแบบปรัชญาการเมืองคลาสสิกเข้ากับคำสอนของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก จึงเกิดเป็นระบบเทววิทยาในแบบของเซนต์ออกัสติน ซึ่งมีอิทธิพลมากในยุคกลาง

ปรัชญาการเมืองของนิโกลา มาเคียเวลลี มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของการทหารและการสงครามอย่างหนึ่ง จึงมีแนวคิดว่าผู้นำที่ราษฎรหวั่นเกรงดีกว่าผู้นำที่ราษฎรรักใคร่ และการรักษาอำนาจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดไม่ว่าจะใช้วิธีใดก็ตาม ถือเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แนวคิดของมาเคียเวลลียังคงมีอิทธิพลอย่างมากมาจนถึงยุคปัจจุบัน

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

แนวคิด “สัญญาประชาคม” ของโทมัส ฮอบส์ เป็นแนวคิดที่มีความเชื่อว่าเมื่อมนุษย์ทำสัญญาประชาคมเพื่อยินยอมสละตนจากทุกสิ่งในสภาวะธรรมชาติและจะต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขและบังคับทางปกครองของผู้ปกครองทุกคน ผู้ปกครองมีอำนาจเด็ดขาด และประชาชนไม่มีสิทธิเรียกอำนาจคืนจากองค์กรรัฐาธิปไตย

แนวคิด “สัญญาประชาคม” ของจอห์น ล็อก เป็นแนวคิดที่มีความแตกต่างจากแนวคิดของโทมัส ฮอบส์ โดยมีความเชื่อมั่นในหลักอิสรภาพของมนุษย์ จึงเชื่อว่าการทำสัญญาประชาคมไม่ใช่การยินยอมให้ตนตกอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลหรือคณะบุคคลใด ผู้ปกครองมีอำนาจเพียงแค่บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติเท่านั้น และยังเชื่อว่าการที่ประชาชนส่วนใหญ่มอบอำนาจให้แก่ผู้ใดแล้ว ประชาชนก็สามารถทวงคืนอำนาจนั้นได้เช่นกัน

Part 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

ความหมายของกฎหมาย

กฎหมาย คือ คำสั่งหรือข้อบังคับอันมีที่มาจากสถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบริหารบ้านเมือง ใช้เป็นข้อบังคับบุคคลให้ต้องปฏิบัติตาม หรือใช้เพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยกัน หรือระหว่างบุคคลกับรัฐ

ที่มาของกฎหมาย

1. ข้อบังคับบางประการของศาสนา
2. จารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ
3. คำพิพากษาของศาล
4. ความเห็นของนักกฎหมาย
5. ความต้องการของผู้มีอำนาจ

ลักษณะทั่วไปของกฎหมาย

1. ต้องเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ ไม่ใช่การขอความร่วมมือ
2. ต้องมีที่มาจากรัฐอธิปัตย์ (ผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ)
3. ต้องใช้ได้โดยทั่วไปด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ
4. ต้องมีสภาพบังคับให้ต้องกระทำตาม
5. ต้องใช้ได้เสมอไป จนกว่าจะยกเลิก หรือมีกฎหมายใหม่

ระบบกฎหมาย

ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law)

เป็นระบบกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลมาจากประมวลกฎหมายจัสติเนียนซึ่งเป็นกฎหมายของโรมัน มีลักษณะสำคัญคือเป็นกฎหมายที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ได้ยึดติดคำพิพากษา ไม่ตัดสินตามแนวคำพิพากษาของศาลในคดีก่อนๆ มีการบัญญัติตัวบทกฎหมายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จัดเป็นระบบประมวล จึงเรียกว่า “ระบบประมวลกฎหมาย (Code Law)”

ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law)

เป็นระบบกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากจักรวรรดิบริเตน โดยเฉพาะกฎหมายอังกฤษ มีลักษณะสำคัญคือเป็นกฎหมายที่มาจากแนวคำพิพากษาของศาลเป็นหลักมากกว่าที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (The Common Law System)”

ระบบกฎหมายศาสนา (Religious Law)

เป็นระบบกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากหลักคำสอนในคัมภีร์ทางศาสนาเป็นหลักในการบัญญัติกฎหมาย และจะเปลี่ยนแปลงให้ต่างจากหลักศาสนาไม่ได้

ระบบกฎหมายผสม (The Notion of Mixed Legal Systems)

เป็นระบบกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และระบบกฎหมายศาสนาเข้าด้วยกัน

ประเภทของกฎหมาย

ประเภทของกฎหมายแบ่งตามเนื้อหาที่บัญญัติ

1. **กฎหมายลายลักษณ์อักษร** เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยคำนึงถึงเนื้อหาของกฎหมายเป็นหลัก อาจมีที่มาจากกระบวนการนิติบัญญัติ หรือการออกกฎหมายโดยฝ่ายบริหารไม่ว่าส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น
2. **กฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร** เป็นกฎหมายที่ไม่ได้คำนึงถึงเนื้อหาเป็นหลัก และไม่ได้บัญญัติขึ้นตามกระบวนการบัญญัติกฎหมาย เช่น กฎหมายจารีตประเพณี เป็นต้น

ประเภทของกฎหมายแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

1. **กฎหมายมหาชน** เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน หรือระหว่างรัฐกับรัฐ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายอาญา กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น
2. **กฎหมายเอกชน** เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์กันระหว่างเอกชนด้วยกัน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น

ประเภทของกฎหมายแบ่งตามหลักแห่งการใช้กฎหมาย

1. **กฎหมายสารบัญญัติ** เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น
2. **กฎหมายวิธีสบัญญัติ** เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยวิธีปฏิบัติ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

ประเภทของกฎหมายแบ่งตามสภาพบังคับของกฎหมาย

1. **กฎหมายอาญา** เป็นกฎหมายที่บัญญัติความผิด และโทษสำหรับความผิดไว้โดยตรง มีสภาพบังคับตามตัวบทอย่างเคร่งครัด หากผู้ใดกระทำความผิด ผู้นั้นต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน
2. **กฎหมายแพ่งและพาณิชย์** เป็นกฎหมายที่ไม่ได้กำหนดโทษไว้โดยตรง แต่กำหนดเป็นความรับผิดชอบจากการผิดสัญญา หรือการทำให้ละเมิดเอาไว้ เช่น การชดเชยค่าเสียหาย การบังคับชำระหนี้ เป็นต้น

ลำดับศักดิ์ของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ

เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยกำหนดรูปแบบของรัฐ ระบอบการปกครอง การใช้อำนาจอธิปไตย องค์การตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐและประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นต้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดรายละเอียดสำคัญเพิ่มเติมจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นจากความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อเป็นข้อบังคับความประพฤติของบุคคล องค์การ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่ากฎหมายอื่น โดยเป็นรองเพียงกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ระบบศาล

ระบบศาลเดี่ยว

เป็นระบบที่ศาลยุติธรรมมีอำนาจวินิจฉัยคดีทุกประเภท ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครองและคดีประเภทอื่นๆ ประเทศที่ใช้ระบบศาลรูปแบบนี้ เช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ระบบศาลคู่

เป็นระบบที่ศาลยุติธรรมมีอำนาจวินิจฉัยเฉพาะคดีแพ่งและคดีอาญาเท่านั้น โดยแยกคดีปกครองให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองในการพิจารณาคดี ประเทศที่ใช้ระบบศาลรูปแบบนี้ เช่น ฝรั่งเศส เบลเยียม เยอรมนี เป็นต้น

ระบบศาลไทย

ระบบศาลไทยในปัจจุบันเป็นระบบศาลคู่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้จำแนกศาลไว้ 4 ประเภท ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม และศาลทหาร ซึ่งศาลแต่ละประเภทมีอำนาจหน้าที่เฉพาะด้านแยกจากกัน

ศาลรัฐธรรมนูญ

เป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีเพียงแห่งเดียวและเป็นศาลที่ใช้ระบบได้ส่วนมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องด้วยกฎหมาย คำสั่ง หรือการกระทำที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันไม่ให้มีกฎหมาย คำสั่ง หรือการกระทำที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ

ศาลยุติธรรม

เป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยคดีทั้งปวง นอกจากคดีที่กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอื่น

ศาลยุติธรรม แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. ศาลชั้นต้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้
 - * ศาลชั้นต้นทั่วไป เช่น ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัด ศาลแขวง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - * ศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ เช่น ศาลภาษีอากร ศาลล้มละลาย ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลแรงงาน และศาลเยาวชนและครอบครัว
2. ศาลชั้นอุทธรณ์ ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ เป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น โดยมีลักษณะเป็นการทบทวนคำพิพากษาคำสั่งของศาลชั้นต้น ไม่ใช่การพิจารณาใหม่
3. ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุด เหนือศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ มีอำนาจวินิจฉัยคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น หรือศาลชั้นอุทธรณ์ โดยคำวินิจฉัยของศาลฎีกาถือเป็นที่สุด

ศาลปกครอง

เป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยแยกเป็นอิสระจากศาลยุติธรรม ใช้ระบบไต่สวน มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครอง เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แบ่งออกเป็น 2 ศาล ดังนี้

1. **ศาลปกครองชั้นต้น** ประกอบด้วย ศาลปกครองกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค
2. **ศาลปกครองสูงสุด** มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดโดยตรง

ศาลทหาร

เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา วางบทลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะกระทำความผิด คือ ทหารชั้นสัญญาบัตร, ประทวน, พลทหารประจำการ, ทหารประทวนและพลทหารกองประจำการ นักเรียนทหาร พลเรือนที่เป็นข้าราชการกลาโหม เป็นลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม บุคคลที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารโดยชอบด้วยกฎหมาย และบุคคลที่เป็นเชลยศึกหรือชนชาติศัตรู ในช่วงเวลาที่มีศึกสงคราม ศาลทหารแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. **ศาลทหารชั้นต้น** เทียบได้กับ ศาลชั้นต้นของศาลยุติธรรม
2. **ศาลทหารกลาง** เทียบได้กับ ศาลชั้นอุทธรณ์ของศาลยุติธรรม
3. **ศาลทหารสูงสุด** เทียบได้กับ ศาลฎีกาของศาลยุติธรรม

ผู้พิพากษาและตุลาการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีในศาลรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก 8 คน

ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม

ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในศาลยุติธรรม เรียกว่า “ผู้พิพากษา”
ข้าราชการตุลาการ คือ ข้าราชการผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษารรคดี รวมถึงผู้ช่วยผู้พิพากษา และข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543

ผู้พิพากษาอาวุโส คือ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในศาลชั้นต้น

คณะตุลาการ คือ ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายอิสลามและคดีแพ่งที่ชาวมุสลิมเป็นทั้งโจทก์และจำเลยในคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องครอบครัวและมรดก ในเขตจังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสตูล

ผู้พิพากษาสมทบ คือ บุคคลที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกเพื่อทำหน้าที่ตุลาการในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในฐานะผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

ตุลาการศาลปกครอง

ตุลาการศาลปกครอง คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในศาลปกครอง

ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น คือ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด คือ ประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการศาลทหาร

ตุลาการศาลทหาร คือ ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีในศาลทหาร เรียกว่า “ตุลาการ”

ตุลาการ คือ นายทหารสัญญาบัตรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลทหาร โดยอาจไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายก็ได้

ตุลาการพระธรรมนูญ คือ นายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นปริญญาตรีด้านกฎหมาย เป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา และได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นตุลาการพระธรรมนูญ

องค์กรในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสืบสวนสอบสวน

เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายตำรวจหรือฝ่ายปกครอง พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนคดีอาญาโดยแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อทำสำนวนส่งพนักงานอัยการ

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ มีอำนาจสอบสวนคดีทุกประเภททั่วราชอาณาจักร
2. พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง มีอำนาจสอบสวนเฉพาะความผิดอาญาบางประเภทที่ไม่ได้เกิดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผู้ดำเนินการฟ้องคดี

เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงาน และทนายความ

หน่วยงานอื่นๆ

- ▶ กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุม ดูแล ฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นคนดี
- ▶ กรมบังคับคดี เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล
- ▶ กรมคุมประพฤติ มีอำนาจหน้าที่ควบคุม ติดตาม แก้ไขพฤติกรรมผู้กระทำความผิด
- ▶ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองพยานและจำเลยคดีอาญาในเบื้องต้น
- ▶ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีอำนาจหน้าที่บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด
- ▶ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีหน้าที่พิสูจน์หลักฐานด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์
- ▶ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมถึงตรวจสอบทรัพย์สินในคดียาเสพติดและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
- ▶ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีหน้าที่ดำเนินคดี ตรวจสอบการทำธุรกรรม และการยกย่าย้ายถ่ายโอนทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด
- ▶ สถาบันอนุญาโตตุลาการ มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและดำเนินการระงับข้อพิพาททางแพ่ง

กฎหมายแพ่ง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง

กฎหมายแพ่ง คือ กฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สถานภาพ สิทธิ และหน้าที่ของบุคคล

ลักษณะทั่วไปของกฎหมายแพ่ง

1. เป็นกฎหมายเอกชน คือ กฎหมายที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกัน
2. เป็นความผิดต่อผู้เสียหายโดยเฉพาะ ไม่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมเหมือนคดีอาญา
3. ไม่มีกำหนดโทษ มีเพียงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการลงโทษ

สาระสำคัญของสาขานี้

บุคคลธรรมดา

1. **สภาพบุคคล** เริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย
2. **บุคคลบรรลุนิติภาวะ** เมื่อมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อทำการสมรสตามกฎหมาย
3. **ผู้เยาว์และความสามารถของผู้เยาว์** ผู้เยาว์ คือ บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ สำหรับนิติกรรมที่ผู้เยาว์ก่อต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม มิเช่นนั้นเป็นโมฆียะ แต่ผู้เยาว์สามารถทำการใดๆ ซึ่งเป็นการต้องทำเองเฉพาะตัว หรือสมแก่ฐานะานุรูปแห่งตน และเป็นการอันจำเป็นในการดำรงชีพตามสมควร นอกจากนี้ผู้เยาว์ยังสามารถทำพินัยกรรมได้เมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์
4. **คนวิกลจริตและความสามารถของคนวิกลจริต** การกระทำของคนวิกลจริตจะเป็นโมฆียะต่อเมื่อได้กระทำในขณะที่บุคคลนั้นจริตวิกลอยู่ และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้แล้วด้วยว่าผู้กระทำเป็นคนวิกลจริต
5. **คนไร้ความสามารถและความสามารถของคนไร้ความสามารถ** คนไร้ความสามารถ คือ คนวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ โดยมีผู้ดูแล คือ “ผู้อนุบาล” การกระทำของคนไร้ความสามารถเป็นโมฆียะ
6. **คนเสมือนไร้ความสามารถและความสามารถของคนเสมือนไร้ความสามารถ** คนเสมือนไร้ความสามารถ คือ คนที่มีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือประพฤติดสุรุษสุร่ายเสเพลเป็นอาชญา หรือติดสุรายาเมา หรือมีเหตุอื่นใดทำนองเดียวกันนั้น จนไม่สามารถจะจัดการงานโดยตนเองได้ หรือจัดกิจการไปในทางที่อาจจะเสื่อมเสียแก่ทรัพย์สินของตนเองหรือครอบครัว ซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยมีผู้ดูแล คือ “ผู้พิทักษ์” นิติกรรมบางกรณีของคนเสมือนไร้ความสามารถต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อน มิเช่นนั้นการนั้นเป็นโมฆียะ สำหรับนิติกรรมที่คนเสมือนไร้ความสามารถสามารถกระทำได้โดยปราศจากความยินยอม เช่น การให้ที่พocerแก่ฐานะานุรูป เพื่อการกุศล การสังคม หรือตามหน้าที่ธรรมจรรยา เป็นต้น
7. **سابสูญ** บุคคลใดหายไปจากภูมิลำเนาโดยไม่มีใครรู้ว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่นาน 1 ปี เมื่อมีบุคคลร้องขอศาลจะตั้งผู้จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ขึ้นก็ได้และถ้าหายไปนาน 5 ปี เมื่อมีบุคคลร้องขอศาลจะตั้งเป็น “บุคคลسابสูญ” แต่ให้ลดเหลือ 2 ปี ถ้าหายไปในการรบหรือสงคราม หรือยานพาหนะที่บุคคลนั้นเดินทาง อับปาง ถูกทำลาย หรือสูญหายไป หรือตกอยู่ในเหตุการณ์อันตรายถึงแก่ชีวิต เมื่อศาลสั่งให้ผู้ใดเป็นบุคคลسابสูญแล้ว ผู้นั้นถือว่าถึงแก่ความตายโดยผลของกฎหมาย

นิติบุคคล

1. **นิติบุคคล** คือ บุคคลตามกฎหมาย มีสิทธิและหน้าที่เหมือนบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น เช่น การหมั้น การสมรส
2. **สมาคม มูลนิธิ** เมื่อจดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ทรัพย์

1. ทรัพย์และทรัพย์สิ้น

1.1 ทรัพย์ คือ วัตถุมีรูปร่าง มี 5 ประเภท ดังนี้

- + **อสังหาริมทรัพย์** คือ ที่ดิน ทรัพย์ที่ติดอยู่กับที่ดิน ทรัพย์สิทธิเกี่ยวกับที่ดิน
- + **สังหาริมทรัพย์** คือ ทรัพย์นอกจากอสังหาริมทรัพย์
- + **ทรัพย์แบ่งได้** คือ ทรัพย์ที่แยกออกจากกันได้ โดยแต่ละส่วนยังได้รูปบริบูรณ์
- + **ทรัพย์แบ่งไม่ได้** คือ ทรัพย์ที่แยกออกจากกันไม่ได้ นอกจากเปลี่ยนแปลงภาวะของทรัพย์
- + **ทรัพย์นอกพาณิชย์** คือ ทรัพย์ที่ไม่สามารถถือเอาหรือโอนให้กันได้โดยกฎหมาย

1.2 ทรัพย์สิ้น คือ ทรัพย์และวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้

2. **ส่วนควบของทรัพย์** คือ ส่วนที่เป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์ ไม่อาจแยกจากกันได้ นอกจากจะทำลาย ทำให้บุบสลาย หรือทำให้ทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือสภาพไป เช่น ไม้ยืนต้นเป็นส่วนควบกับที่ดิน
3. **ดอกผลของทรัพย์** มี 2 ประเภท ได้แก่ **ดอกผลธรรมดา** คือ สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของทรัพย์ ซึ่งได้มาจากตัวทรัพย์ โดยการมีหรือใช้ทรัพย์นั้นตามปกตินิยม และสามารถถือเอาได้เมื่อขาดจากทรัพย์นั้น และ **ดอกผลนิตินัย** คือ ทรัพย์หรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้มาเป็นครั้งคราวแก่เจ้าของทรัพย์จากผู้อื่น เพื่อการที่ได้ใช้ทรัพย์นั้น และสามารถคำนวณและถือเอาได้เป็นรายวันหรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

นิติกรรม

1. **นิติกรรม** คือ การใดๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ นิติกรรมที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่เป็นโมฆะ
2. **นิติกรรมเป็นโมฆะ** คือ นิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพ้นวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นิติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้

โมฆะกรรมและโมฆียกรรม

1. **โมฆะกรรม** คือ ไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายตั้งแต่ต้น และไม่อาจให้สัตยาบันแก่กันได้
2. **โมฆียกรรม** คือ สมบูรณ์จนกว่าจะถูกบอกล้าง เมื่อบอกล้างแล้วถือว่าเป็นโมฆะมาตั้งแต่ต้น

หนี้

1. **วัตถุแห่งหนี้** เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้
2. **ผลแห่งหนี้** ถ้าไม่ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ เจ้าหนี้ย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันคู่กัน แต่ถ้ามีกำหนดเวลาไว้ เจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระหนี้ก่อนถึงเวลาไม่ได้ แต่ฝ่ายลูกหนี้จะชำระหนี้ก่อนกำหนดก็ได้

3. **ความรับผิดหนี้** การชำระหนี้ต้องชำระแก่ตัวเจ้าหนี้หรือแก่บุคคลผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหนี้ ถ้าชำระหนี้ให้แก่บุคคลที่ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้นั้น ถ้าเจ้าหนี้ให้สัตยาบันกันนับว่าสมบูรณ์

ละเมิด

1. **การกระทำละเมิดและผลแห่งการทำให้ละเมิด** การจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ถือว่ากระทำละเมิด และจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน
2. **การละเมิดโดยทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง** การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำการหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ผู้กระทำไม่ได้รู้หรือว่าข้อความนั้นไม่เป็นความจริง แต่เป็นสิ่งที่ควรจะได้รู้ได้ว่าไม่ใช่เรื่องจริง

เอกเทศสัญญา

1. **ซื้อขาย** คือ สัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย เวลาซื้อขาย หมายถึง เวลาซึ่งทำสัญญาซื้อขายสำเร็จบริบูรณ์ และการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะ
2. **ขายฝาก** คือ สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้ แต่ต้องไม่พ้นเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยอสังหาริมทรัพย์ มีกำหนด 10 ปี นับแต่เวลาซื้อขาย และสังหาริมทรัพย์ กำหนด 3 ปี นับแต่เวลาซื้อขาย
3. **ขายตามตัวอย่าง ขายตามคำพรรณนา ขายเผื่อชอบ** ผู้ขายจำต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามตัวอย่างหรือคำพรรณนา ส่วนการขายเผื่อชอบ คือ การซื้อขายกันโดยมีเงื่อนไขให้ผู้ซื้อได้มีโอกาสตรวจสอบทรัพย์สินก่อนรับซื้อ และผู้ซื้อต้องตอบภายในกำหนดระยะเวลาว่าจะซื้อหรือไม่ ถ้าไม่ตอบรับตามระยะเวลา หรือไม่ส่งทรัพย์สินคืนภายในกำหนดเวลา หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือแค่บางส่วน หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น หรือทำประการอื่นอย่างใดอันเป็นปรีชาญาณว่ารับซื้อของนั้น กฎหมายให้ถือว่า การซื้อขายเป็นอันบริบูรณ์
4. **ให้** คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้ โอนทรัพย์สินของตนให้โดยเสนหาแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับ และผู้รับยอมรับเอาทรัพย์สินนั้น โดยการให้จะสมบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้แก่แล้ว
5. **เช่าทรัพย์สิน** คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้เช่า ตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้เช่าเพื่อการนั้น การเช่าอสังหาริมทรัพย์ ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบสำคัญ จะฟ้องร้องไม่ได้ และการเช่าที่มีกำหนดกว่า 3 ปีขึ้นไป หรือกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้เพียง 3 ปี
6. **เช่าซื้อ** คือ สัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคราวหากสัญญาเช่าซื้อนั้นไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จะตกเป็นโมฆะ

4. มาตรการคุ้มครองเด็ก

- 4.1 การสงเคราะห์เด็ก เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและผู้ปกครอง ที่อยู่ในภาวะต้องได้รับการสงเคราะห์ เช่น เร่ร่อน กำพร้า, อยู่ในสภาวะยากลำบาก, ถูกทอดทิ้ง, ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เหมาะสม หรือพิการ หรือไม่เลี้ยงดู หรือได้รับการเลี้ยงดูมิชอบ เป็นต้น
- 4.2 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เป็นการให้ความคุ้มครองเด็ก ให้ได้รับความปลอดภัย เช่น อยู่ในสภาพที่ต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เสี่ยงต่อการกระทำความผิด หรือถูกทารุณกรรม เป็นต้น
- 4.3 ส่งเสริมความประพฤติเด็ก เป็นการส่งเสริมให้เด็กนักเรียน นักศึกษา มีความประพฤติที่เหมาะสม มีความปลอดภัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม เป็นต้น

5. บทบาทในการคุ้มครองเด็ก

- 5.1 ประชาชนทุกคน มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กในเบื้องต้น และแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพที่ต้องคุ้มครอง เช่น ทำทารุณกรรม ทำร้าย ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก ใช้เด็กไปขอยาน เป็นต้น
- 5.2 พ่อแม่และผู้ปกครอง มีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนและพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้มีพัฒนาการและพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งคุ้มครองเด็กให้มีความปลอดภัย
- 5.3 หน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่จัดการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติของเด็กตามที่กฎหมายกำหนด
- 5.4 สถานศึกษา มีหน้าที่กำหนดระเบียบให้เด็กที่อยู่ในสถานศึกษาปฏิบัติตามที่กฎกระทรวงกำหนด รวมทั้งจัดให้มีระบบงานให้คำปรึกษาและฝึกอบรมเด็กและผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กมีความประพฤติที่เหมาะสม

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

สิทธิของผู้บริโภค

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารและคำพรรณนาที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกสินค้าหรือบริการด้วยความสมัครใจ
3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ
4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ
5. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

หน้าที่ของผู้บริโภค

ก่อนซื้อสินค้าและบริการ

1. ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ในการซื้อสินค้าและรับบริการ
2. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อความก่อนทำสัญญาผูกพันกันตามกฎหมาย

หลังซื้อสินค้าและบริการ

1. เก็บรักษาพยานหลักฐานต่างๆ ที่แสดงถึงการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
2. เก็บเอกสารสำคัญ รวมทั้งเอกสารโฆษณา และใบเสร็จรับเงินของสินค้าและบริการ
3. ถ้ามีการละเมิดสิทธิผู้บริโภค ผู้บริโภคมีหน้าที่ดำเนินการร้องเรียนตามสิทธิของตน

การคุ้มครองผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านโฆษณา

1. การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เช่น ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ เป็นต้น
2. การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม เช่น ข้อความที่เป็น การสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสียหายในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน เป็นต้น

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก

1. **สินค้าควบคุมฉลาก** มี 2 ประเภท ดังนี้
 - 1.1 **สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย** แก่สุขภาพกายและใจ เนื่องจากการใช้หรือโดยสภาพสินค้า
 - 1.2 **สินค้าทั่วไป** ที่ประชาชนทั่วไปใช้อุปโภคหรือบริโภคเป็นประจำ
2. **แนวทางควบคุมฉลาก**
 - 2.1 ฉลากของสินค้าควบคุมฉลาก จะต้องมีลักษณะต่อไปนี้
 - + ใช้ข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของสินค้า
 - + ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า
 - + ต้องระบุชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย
 - + ต้องระบุสถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า
 - + ต้องระบุข้อความที่แสดงให้เห็นได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร
 - + ถ้าเป็นสินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย และต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปีที่หมดอายุ ในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุหรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
 - 2.2 **สินค้านำเข้าที่ควบคุมฉลากจากต่างประเทศ** ต้องจัดทำฉลากเป็นข้อความภาษาไทยและให้ความหมายตรงกับข้อความในภาษาต่างประเทศ
 - 2.3 **การจัดทำฉลาก** ต้องไม่ใช่ข้อความ ดองตรา หรือเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการไม่มีสิทธิใช้มาระบุที่ฉลากของสินค้า เนื่องจากอาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดเกี่ยวกับสินค้า

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา

1. **ข้อสัญญา**
 - * ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นที่ไม่ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร
 - * ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค
 - * ถ้าสัญญาทำเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วย
2. **หลักฐานการรับเงิน**
 - * มีรายการและข้อความที่จำเป็น ที่ไม่ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร
 - * ห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

***ข้อสังเกต**

ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน ยาอี
2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคน เมทาโดน หรือฝิ่นยา
3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมีประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย
4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือ 2 เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์
5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น ฟีนิล เห็ดขี้ควาย

***ข้อสังเกต**

- ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 29 วรรคท้าย ฝิ่นยา (Medicinal Opium) หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา
- ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 15 “ตำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน

เวลาทำงานและเวลาพัก ตามกฎหมายแรงงาน

เวลาทำงาน

1. งานทั่วไป ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือตามที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน แต่ไม่เกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าว
2. งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัย ไม่เกิน 7 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 42 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เวลาพัก

1. ระหว่างการทำงานปกติ ไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน
2. งานในร้านขายอาหารหรือเครื่องดื่มซึ่งเปิดบริการในแต่ละวันไม่ติดต่อกัน อาจพักเกิน 2 ชั่วโมงต่อวันก็ได้
3. งานล่วงเวลา (ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง) ต้องจัดให้ลูกจ้างพักก่อนเริ่มงานล่วงเวลาไม่น้อยกว่า 20 นาที

วันหยุด

1. วันหยุดประจำสัปดาห์ ไม่น้อยกว่า 1 วันต่อสัปดาห์ (ระยะห่างกันไม่เกิน 6 วัน)
2. วันหยุดตามประเพณี ไม่น้อยกว่า 13 วันต่อปี (รวมวันแรงงานแห่งชาติ)
3. วันหยุดพักผ่อนประจำปี ไม่น้อยกว่า 6 วันทำงานต่อปี

วันลา

1. **วันลาป่วย** ลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริง (เกิน 3 วันทำงาน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองแพทย์)
2. **วันลากิจ** ลูกจ้างลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็นได้
3. **วันลาทำหมัน** ลูกจ้างลาเพื่อทำหมันและเนื่องจากการทำหมันได้ตามระยะเวลาที่แพทย์กำหนดและออกใบรับรอง (ไม่ถือว่าลาป่วย)
4. **วันลารับราชการทหาร** ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อรับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม โดยลาได้เท่ากับจำนวนวันที่ทางการทหารเรียก และได้รับค่าจ้างตลอดเวลาที่ลาแต่ไม่เกิน 60 วันต่อปี
5. **วันลาคลอดบุตร** ลูกจ้างหญิงมีครรภ์ลาคลอดบุตรได้ครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน โดยนับรวมวันหยุด
6. **วันลาฝึกอบรม** ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อการฝึกอบรมหรือพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานได้

ค่าตอบแทนในการทำงาน ตามกฎหมายแรงงาน

1. **ค่าจ้าง** ต้องจ่ายเป็นเงินเท่านั้น
2. **ค่าจ้างในวันทำงาน** ไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
3. **ค่าจ้างในวันลา**
 - * จ่ายค่าจ้างในวันลาป่วย ไม่เกิน 30 วันทำงานต่อปี
 - * จ่ายค่าจ้างในวันลาเพื่อทำหมัน
 - * จ่ายค่าจ้างในวันลาเพื่อรับราชการทหาร ไม่เกิน 60 วันต่อปี
 - * จ่ายค่าจ้างในวันลาเพื่อคลอดบุตร ไม่เกิน 45 วันต่อครรภ์
4. **ค่าล่วงเวลาในวันทำงาน ค่าล่วงเวลาในวันหยุดและค่าทำงานในวันหยุด**

การทำงาน	นายจ้างต้องจ่าย
1. ค่าล่วงเวลาในวันทำงาน	ไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำหรือของอัตราค่าจ้างต่อหน่วยในวันทำงานตามจำนวนผลงานที่ทำได้สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างตามผลงาน
2. ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	สามเท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำหรือตามจำนวนผลงานที่ทำได้ สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย
3. ค่าทำงานในวันหยุด	1. สำหรับลูกจ้างที่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุด นายจ้างต้องจ่ายค่าทำงานในวันหยุดเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าของค่าจ้างในวันทำงานตามชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด หรือตามจำนวนผลงานที่ทำได้สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย 2. สำหรับลูกจ้างที่ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดต้องจ่ายไม่น้อยกว่า 2 เท่าของค่าจ้างในวันทำงานตามชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด หรือตามจำนวนผลงานที่ทำได้สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

ค่าชดเชย ตามกฎหมายแรงงาน

เงื่อนไขการทำงาน	ค่าชดเชยตามสิทธิ
1. ทำงานติดต่อกันครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 1 ปี	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 30 วัน
2. ทำงานติดต่อกันครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 90 วัน
3. ทำงานติดต่อกันครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 180 วัน
4. ทำงานติดต่อกันครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 240 วัน
5. ทำงานติดต่อกันครบ 10 ปี แต่ไม่ครบ 20 ปี	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 300 วัน
6. ทำงานติดต่อกัน 20 ปีขึ้นไป	เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 400 วัน

การใช้แรงงานสตรี ตามกฎหมายแรงงาน

ข้อห้าม

1. ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหญิงทำงานเหมืองแร่ หรืองานก่อสร้างที่ต้องทำใต้ดิน ใต้น้ำ ในอุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา เว้นแต่ลักษณะของงานไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างหญิง หรืองานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป หรืองานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ เป็นต้น
2. ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหญิงที่มีครรภ์ ทำงานในระหว่างเวลา 22.00-06.00 น. ทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุดหรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่มีความสั่นสะเทือน หรืองานขับเคลื่อน หรือติดไปกับยานพาหนะ หรืองานยก แบก หาม หาบ ทูน ลาก หรือเข็นของหนักเกิน 15 กิโลกรัม หรืองานที่ทำในเรือ เป็นต้น
3. ห้ามนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

สิทธิของแรงงานสตรี

ลูกจ้างมีสิทธิขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่เดิมเป็นการชั่วคราวได้ทั้งก่อนหรือหลังคลอด และนายจ้างมีหน้าที่พิจารณาเปลี่ยนงานที่เหมาะสมให้แก่ลูกจ้างนั้น ทั้งนี้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ต้องมีใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งมาแสดงว่าไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมต่อไปได้

การใช้แรงงานเด็ก ตามกฎหมายแรงงาน

ข้อห้าม

1. ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
2. ห้ามจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00-06.00 น.
3. ห้ามจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด
4. ห้ามจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ งานปั๊มโลหะ งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียงและแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติอันอาจเป็นอันตราย งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตราย งานเกี่ยวกับจุลชีวินเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

การคุ้มครองสิทธิบัตร

1. สิทธิบัตรการประดิษฐ์ มีอายุ 20 ปี นับจากวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร
2. อนุสิทธิบัตร มีอายุ 6 ปี นับจากวันยื่นคำขอ และสามารถต่ออายุได้ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ปี รวม 10 ปี
3. สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีอายุ 10 ปี นับจากวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์เริ่มคุ้มครองทันทีที่มีการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงาน	การคุ้มครองลิขสิทธิ์
1. สร้างสรรค์คนเดียว	ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย
2. สร้างสรรค์ร่วมกันหลายคน	ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย
3. ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล	คุ้มครอง 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
4. ผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝง หรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์	คุ้มครอง 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
5. งานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ	คุ้มครอง 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
6. งานที่สร้างสรรค์โดยการจ้างหรือตามคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ	คุ้มครอง 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
7. งานศิลปะประยุกต์	คุ้มครอง 25 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น หรือ 25 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร

ภาษีอากร คือ เงินที่รัฐบังคับจัดเก็บจากบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารประเทศเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เป็นสำคัญ โดยไม่มีผลตอบแทนทางตรงแก่ผู้เสียภาษี

โครงสร้างกฎหมายภาษีอากร

1. ผู้เสียภาษี หมายถึง ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
2. ฐานภาษี หมายถึง มูลเหตุในการจัดเก็บภาษี

Part 3

ความกดดันทางนิติศาสตร์

ข้อสอบวิชาเฉพาะความถนัดทางนิติศาสตร์ เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ความเข้าใจในการอ่าน และการใช้เหตุผลทางกฎหมาย

การใช้เหตุผลเชิงตรรกะคืออะไร

การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ คือ การทดสอบกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล หรือเข้าใจกฎเกณฑ์ รูปแบบ หรือความสัมพันธ์ที่กำหนดให้มาพิจารณาอย่างเป็นระบบขั้นตอนเพื่อหาคำตอบได้ ข้อสอบในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ ไม่มีการท่องจำ

ตัวอย่างข้อสอบการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ

ตัวอย่างที่ 1 จากความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ รูปที่หายไปคือข้อใด

ตอบข้อ ข เพราะ สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ คือ เป็นรูปเดียวกันทั้ง 3 รูป ตำแหน่งการวาง คือ เทา, ขาว, เทา

ตัวอย่างที่ 2 พิจารณาข้อความจริงดังต่อไปนี้

- นกบางชนิดบินไม่ได้
- นกที่บินได้ทุกตัวมีปีก
- นกสวยงามบางตัวเลียนเสียงคนได้
- นกเลียนเสียงคนได้บางตัวบินได้

ข้อใดต่อไปนี้เป็นไปไม่ได้

- ก. นก A เลียนเสียงคนได้แต่บินไม่ได้
- ข. นก B สวยงามแต่เลียนเสียงคนไม่ได้
- ค. นก C บินได้ แต่ไม่มีปีก
- ง. นก D มีปีก แต่บินไม่ได้

ตอบข้อ ค เพราะ ขัดแย้งกับข้อความจริงที่ว่า นกที่บินได้ทุกตัวมีปีก

ความเข้าใจในการอ่านคืออะไร

ความเข้าใจในการอ่าน คือ การทดสอบการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ มีความเข้าใจในการใช้ภาษา สามารถจับประเด็นสำคัญหรือประเด็นที่โจทย์ถามได้ ข้อสอบในส่วนนี้จะกำหนดบทความมาให้ จากนั้นจะมีคำถามเพื่อให้หาคำตอบ

ตัวอย่างข้อสอบความเข้าใจในการอ่าน

ตัวอย่างที่ 1 “ห้ามมิให้นำอุปกรณ์สื่อสารเข้าห้องสอบ”

ข้อความที่ขีดเส้นใต้แปลความหมายได้อย่างไร

- ก. ห้ามกระทำ
- ข. ห้ามเว้นกระทำ
- ค. มีความหมายได้ทั้งห้ามกระทำและห้ามเว้นกระทำ
- ง. สรุปไม่ได้

ตอบข้อ ก เพราะ คำว่า “ห้ามมิให้” ประกอบด้วยคำว่า “ห้าม” หมายถึง ไม่ให้กระทำ และคำว่า “มิ” หมายถึง ไม่ เมื่อนำทั้ง 2 คำมารวมกัน จึงมีลักษณะเป็นการปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ ซึ่งยังคงความหมายเดิมและมีเพียงความหมายเดียว คือ ห้ามกระทำ

ตัวอย่างที่ 2 “สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย ทารกในครรภ์มารดาก็สามารถมีสิทธิต่างๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก”

ข้อความข้างต้นมีกี่ประเด็น

- ก. ไม่มีประเด็น
- ข. 1 ประเด็น
- ค. 2 ประเด็น
- ง. มากกว่า 2 ประเด็น

ตอบข้อ ค เพราะ จากข้อความที่กำหนดให้แบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้ “สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย” เป็นประเด็นแรก กล่าวถึงสภาพบุคคล และ “ทารกในครรภ์มารดาก็สามารถมีสิทธิต่างๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก” เป็นประเด็นที่สอง กล่าวถึงสิทธิ

การใช้เหตุผลทางกฎหมายคืออะไร

การใช้เหตุผลทางกฎหมาย คือ การทดสอบความสามารถในการให้เหตุผลทางกฎหมาย โดยโจทย์จะกำหนดหลักกฎหมายมาให้ ซึ่งอาจเป็นหลักกฎหมายจริงหรือหลักกฎหมายสมมติขึ้นมาก็ได้ ส่วนมากมักเป็นหลักกฎหมายซึ่งสมมติขึ้นมา จากนั้นจะถามคำถาม ข้อสอบในส่วนนี้หลายคนมักกังวลว่าไม่รู้กฎหมายแล้วจะทำได้ อันที่จริงแล้วข้อสอบส่วนนี้ไม่ได้วัดความจำกฎหมาย แต่วัดความเข้าใจการใช้กฎหมายที่กำหนดให้ สามารถนำมาปรับใช้เพื่อหาคำตอบได้อย่างถูกต้อง

ลักษณะของข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย

ข้อสอบการใช้เหตุผลทางกฎหมาย มี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. แบบ A

- ก. หลักกฎหมาย
- ข. ตอบคำถาม

ตัวอย่างแบบ A

หลักกฎหมาย

“การหมั้นจะสมบูรณ์เมื่อฝ่ายชายได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่หญิงเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น เมื่อหมั้นแล้วให้ของหมั้นตกเป็นสิทธิแก่หญิง” ข้อใดต่อไปนี้เป็นกรหมั้นโดยสมบูรณ์

- ก. นายขวัญสัญญาว่าจะสมรสกับนางสาวเรียม โดยตกลงจะมอบแหวนทองให้เป็นสินสอด
 - ข. นายปิ่นทองตกลงจะหมั้นกับนางสาวแก้ว จึงมอบแหวนเพชรให้นางสาวแก้วเพื่อสัญญาว่าจะหมั้น
 - ค. นายคล้าวมอบข้าวสาร 10 กระสอบให้นางสาวทองกวาวเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะสมรสกัน
 - ง. นายเดชโอนเงิน 2 ล้านให้นางสาวการะเกด เพราะนางสาวการะเกดบอกว่าถ้าโอนเงินให้จะรัก
- ตอบข้อ ค** เพราะ จากหลักกฎหมายที่กำหนดให้ วางหลักว่า “การหมั้นจะสมบูรณ์เมื่อฝ่ายชายได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่หญิงเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น” หมายความว่า การหมั้นจะสมบูรณ์ ต่อเมื่อ
- 1. ฝ่ายชายต้องส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินให้ฝ่ายหญิงก่อน และ
 - 2. ทรัพย์สินที่ส่งมอบหรือโอนให้แก่หญิงนั้นต้องเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น
- หมายความว่า ถ้าไม่ใช้การส่งมอบหรือโอนให้เพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น ย่อมไม่ใช่ของหมั้น จากตัวเลือกข้อ ค จะเห็นว่า นายคล้าวมอบข้าวสาร 10 กระสอบให้นางสาวทองกวาว แสดงว่ามีการส่งมอบทรัพย์สินให้นางสาวทองกวาวแล้ว โดยมีเจตนามอบให้เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะสมรสกับนางสาวทองกวาว แสดงว่า ข้าวสาร 10 กระสอบที่มอบให้นางสาวทองกวาวมีลักษณะเป็นของหมั้น จึงครบองค์ประกอบกรหมั้นโดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนตัวเลือกในข้ออื่นๆ นั้น

2. แบบ B

- ก. หลักกฎหมาย
- ข. ข้อเท็จจริง
- ค. ตอบคำถาม

ตัวอย่างแบบ B

หลักกฎหมาย

1. บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
2. ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้ทำลงปราศจากความยินยอมเช่นนั้นเป็นโมฆียะ

ข้อเท็จจริง

- นายเอตกลงขายรถมอเตอร์ไซด์ให้เด็กชายบีอายุ 14 ปี ในราคา 500,000 บาท โดยเด็กชายบีชำระราคาแล้วทั้งหมดและรับรถมอเตอร์ไซด์ไปแล้ว

อยากทราบว่า นิติกรรมระหว่างนายเอกับเด็กชายบีในครั้งนี้สมบูรณ์ตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. สมบูรณ์ เพราะยังไม่ถูกบอกกล่าว
- ข. ไม่สมบูรณ์ เพราะยังไม่ได้ได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม
- ค. สมบูรณ์ เพราะเป็นนิติกรรมที่ผู้เยาว์ทำเองเป็นการเฉพาะตัว
- ง. ไม่สมบูรณ์ เพราะนิติกรรมดังกล่าวเป็นโมฆียะ

ตอบข้อ ก เพราะ จากหลักกฎหมายที่กำหนดให้ วางหลักว่า “บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์” และ “ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน การใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้ทำลงปราศจากความยินยอมเช่นนั้นเป็นโมฆียะ”

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายเอตกลงขายรถมอเตอร์ไซด์ให้เด็กชายบีอายุ 14 ปี เด็กชายบีเป็นผู้เยาว์ตามหลักของกฎหมาย การที่เด็กชายบีตกลงซื้อรถมอเตอร์ไซด์จากนายเอ จากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าเด็กชายบีได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนทำนิติกรรมซื้อขาย การทำนิติกรรมระหว่างนายเอกับเด็กชายบีในครั้งนี้จึงตกเป็น “โมฆียะ” หมายความว่า เป็นนิติกรรมที่สมบูรณ์สามารถใช้บังคับกันได้ตามกฎหมายตั้งแต่ทำนิติกรรมจนกว่าจะถูกบอกกล่าว ซึ่งหากถูกบอกกล่าวจะทำให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ มีผลย้อนไปถึงขณะเริ่มทำนิติกรรม จากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีการบอกกล่าวโมฆียะ ดังนั้น นิติกรรมระหว่างนายเอกับเด็กชายบีในครั้งนี้ยังสมบูรณ์ตามกฎหมายอยู่ เพราะยังไม่ถูกบอกกล่าว

3. แบบ C

- ก. ข้อเท็จจริง
- ข. ตัวอย่างผลทางกฎหมาย
- ค. หาหลักกฎหมาย

ตัวอย่างแบบ C

ข้อเท็จจริง

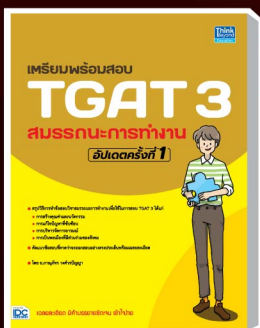
- นายปิ่นขณะเป็นผู้เยาว์ได้ทำพินัยกรรมไว้หนึ่งฉบับ เมื่อนายปิ่นถึงแก่ความตายโดยปรากฏว่าระหว่างมีชีวิตอยู่นายปิ่นไม่ได้ทำพินัยกรรมฉบับใดอีก นายปิ่นต้องการร้องว่าพินัยกรรมของนายปิ่นไม่สมบูรณ์

สรุปและแนวข้อสอบ

ความสามารถทางด้าน นิติศาสตร์

สรุปและแนวข้อสอบ
ความสามารถทางด้านนิติศาสตร์
เพื่อสอบคัดเลือก
เข้ามหาวิทยาลัยในคณะนิติศาสตร์

หนังสือแนะนำ

เตรียมพร้อมสอบ TGAT 3 สมรรถนะการทำงาน อัปเดตครั้งที่ 1

สรุปวิธีการทำข้อสอบวิชาสมรรถนะการทำงาน เพื่อใช้ในการสอบ TGAT 3 ได้แก่ การสร้างคุณค่าและนวัตกรรม, การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน, การบริหารจัดการอารมณ์ และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมของสังคม รวมทั้งแนวข้อสอบพร้อมเฉลยละเอียด

โดย อ.ภาณุภัทร วงศ์วรปัญญา

หนังสือ
คู่มือเตรียมสอบ

ISBN 978-616-449-578-4

ราคา 295 บาท

ซื้อสะดวก ส่งถึงบ้านที่ Shopee และ Lazada หรือผ่านทางร้านหนังสือออนไลน์
www.thinkbeyondbook.com และ www.serazu.com

thinkbeyond books